

Bölüm 7

TEK EBEVEYNLİ ÇOCUKLAR VE HEMŞİRELİK*

Zila Özlem KIRBAŞ¹
Hacer KOBYA BULUT²

GİRİŞ

Günümüzde sosyo-ekonomik koşullar aile yapısını etkilemektedir. Toplumlarda çeşitli nedenlerle aile yapısı değişmekte ve bir aile modeli olarak tek ebeveynli ailelerle karşılaşmaktadır (Boylu & Öztıp, 2013; ailevecalisma.gov.tr, 2019;).

Tek ebeveynli aileler anne ya da babanın tek başına olduğu ve çocuk bakımını da üstlendiği ailelerdir. Ebeveynlerden birinin ölümü veya ayrı yaşama gibi sebeplerle tek ebeveynli aileler görülebilmektedir. Tek ebeveynli aileler planlanmamış hamilelik veya evlat edinme gibi sebeplerle de oluşabilmektedir. Ancak tek ebeveynlik çoğunlukla boşanma sonucunda gerçekleşmektedir (Boylu & Öztıp, 2013; ailevecalisma.gov.tr, 2019).

Aile Yapısı Araştırmasına göre, Türkiye’de 2016 yılında yalnız ebeveyn ve çocuklardan oluşan hane halklarının toplam hane halklarının %8.2’sini oluşturduğu; toplam hane halklarının %1.7’sini baba ve çocukların, %6.5’ini ise anne ve çocukların oluşturduğu belirtilmektedir. Aynı araştırma sonuçlarına göre, yalnız ebeveyn ve çocuklardan oluşan hane halkı oranının en yüksek olduğu iller; %10 ile İzmir, %9.8 ile Adana ve %9.7 ile Malatya, en düşük olduğu iller ise %5.8 ile Bayburt, %5.9 ile Tokat, %6.2 ile Bitlis, Nevşehir, Burdur ve Yozgat olarak bildirilmektedir (TUİK, “Aile Yapısı Araştırması”, 2016).

* Bu çalışma 3. Uluslararası Çocuk Koruma Kongresi,30 Eylül-3 Ekim 2018, Ünye’de poster bildiri olarak sunulmuştur.

¹ Öğretim Görevlisi, Ordu Üniversitesi, kirbas1972@hotmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, hkbulut@hotmail.com

KAYNAKÇA

- Amato, P. R., Patterson, S., & Beattie, B. (2015). Single-parent house holds and children's educational achievement: a state-level analysis. *Social Science Research*, 53,191-202.
- Arifoğlu, B. & Öz, F. (2008). Boşanmış aile çocuklarına hemşirelik yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 15(1), 76-84.
- Bedel, A. & Işık, E. (2015). A comparison of interpersonal problem solving and life satisfaction level between students with single parents and two parents. *J. Theoretical Educ. Sci*, 8(1), 70-85.
- Boylu, A. A. & Öztop, H. (2013). Tek ebeveynli aileler: sorunlar ve çözüm önerileri/ Single parent families: problems and solutions. *Sosyoekonomi*, (1), 207-220.
- Bramlett, M. D. & Blumberg, S. J. (2007). Family structure and children's physical and mental health. *Health Affairs*, 26(2), 549-558.
- Brand, J. E. & Simon Thomas, J. (2014). Job displacement among single mothers: Effects on children's outcomes in young adulthood. *American Journal of Sociology*, 119(4), 955-1001.
- Bulut, S. & Gündüz, S. (2016). Boşanmış erkeklerin yaşamış oldukları psiko-sosyal sorunlar/ Psycho-social problems of divorced fathers. *TURAN: Stratejik Araştırmalar Merkezi*, 8(32), 369.
- Crandall, C. J., Karlamangla, A. S., Merkin, S. S., Binkley, N., Carr, D., Greendale, G. A., & Seeman, T. E. (2015). Adult bone strength of children from single-parent families: the Midlife in the United States Study. *Osteoporosis International*, 26(3), 931-942.
- Demir, S. A. & Çelebi, Ş. G. (2017). Tek ebeveynli ailelerin sorunları: nitel bir araştırma. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(13), 111-128.
- Ercan, R. (2015). Ailede değişimin sonuçlarının çocuk sağlığına etkisi. *International Journal of Social Science*, 36, 299-308. Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2831>
- Fidan, Y. T. (2011). Bir çocuk-ergen ruh sağlığı ve hastalıkları polikliniğine başvuran çocuk ve ergenlerin ruhsal belirtileri ve risk faktörlerinin değerlendirilmesi. *Konuralp Tıp Dergisi*, 3(1), 1-8.
- Hemovich, V. & Crano, W. D. (2009). Family structure and adolescent drug use: An exploration of single-parent families. *Substance Use & Misuse*, 44(14), 2099-2113.
- Hornberger, L. B., Zabriskie, R. B., & Freeman, P. (2010). Contributions of family leisure to family functioning among single-parent families. *Leisure Sciences*, 32(2), 143-161.
- Kacelenbogen, N., Dramaix-Wilmet, M., Schetgen, M., & Roland, M. (2014). Parental separation and behaviours that influence the health of infants aged 7-11 months: a cross-sectional study. *BMJ open*, 4(7), 1-11.
- Magnuson, K. & Berger, L. M. (2009). Family structure states and transitions: associations with children's wellbeing during middle childhood. *J MarriageFam*, 71(3), 575-591.
- Moncrief, T., Beck, A. F., Simmons, J. M., Huang, B., & Kahn, R. S. (2014). Single parent households and increased child asthma morbidity. *Journal of Asthma*, 51(3), 260-266.
- Öngider, N. (2013). Boşanmanın çocuk üzerindeki etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(2), 140-161.
- Öztürk, M. S. & Boylu, A. A. (2013). Tek ebeveynli ailelerin yaşadıkları finansal güçlüklerin yaşam tatminleri üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E Dergisi*, 1-24.
- Saruç, S. (2013). Kadın hükümlüler: cezaevi yaşantısı ve tahliye sonrası gereksinimler. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Doktora Tezi*. Ankara. 1-345.
- Soytürk, S. (2013). Hükümlü ve tutukluların sosyal hizmet gereksinimlerinin değerlendirilmesi: Karaman M tipi kapalı-açık cezaevi örneği. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*. Ankara. 1-162.
- T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları. (2011). *Tek Ebeveynli Aileler*, Ankara. (23.12.2019 tarihinde <https://ailevecalisma.gov.tr/uploads/athgm/uploads/pages/arastirmalar/tek-ebeveynli-aileler.pdf> adresinden ulaşılmıştır).

- Troxel, W. M., Lee, L., Hall, M., & Matthews, K. A. (2014). Single-parent family structure and sleep problems in black and white adolescents. *Sleep Medicine*, 15(2), 255-261.
- TUİK. (2017). Aile Yapısı Araştırması, 2016. (23.12.2019 tarihinde <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21869> adresinden ulaşılmıştır).
- Uşaklı, H. (2013). Eşinden ayrılmış annelerin görüşü açısından çocuklarının sorunları. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 195-208.
- Waldfogel, J., Craigie, T. A., & Brooks-Gunn, J. (2010). Fragile families and child wellbeing. *The Future of children/ Center for the Future of Children, the David and Lucile Packard Foundation*, 20(2), 87.
- Wagmiller Jr, R. L., Gershoff, E., Veliz, P., & Clements, M. (2010). Does children's academic achievement improve when single mothers marry? *Sociology of education*, 83(3), 201-226.
- Yılmaz, H. & Sipahioğlu, Ö. (2012). Investigating resilience of adolescents in different risk groups. *İlköğretim Online*, 11(4), 927-944.